

Tanyşlyk keseli / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Tanyşlyk keseli / satiriki hekaýa TANYŞLYK KESELI

Soňky döwürlerde tanyşlyk diýen äteňet bir kesel uly ile ýoň bolupdyr. Biri düwünme keselinden ölse; «Aý, onuň lukmanlardan tanşy ýokdur» diýýärler. Iki maşyn çakyşyp, iki tarapam mähum bolsa, «GAI-ler bilen araň bolmasa, ir-u-giç boljagyň şol» diýýänler tapylýar. «Pylankes kosmosa uçupdyr» diýilse, «Aý, onuň süýregi bar. Ýokardan elinden çekýärler» diýmekdenem çekinenoklar. «Abhaziýada biri 172 ýaşapdyr» diý-de zut gaç-da göräý, jogabyňy yzyňdan maşynly ýetip nagt ederler. «Aý, olmy, ol 272 hem ýaşar. Sebäp näme üçin diýseň, otüki onuň yokarda garyndaşy bar. Anyklap soraberseň, şol obanyň arçyny bilen daýhan birleşiginiň başlygy hut şonuň öz kowçumyndandyr» diýip, sakgally-sarmykly hiri ýeňdirmän oturandyr.

Ýaňy-ýakynda ýanyma garyndaşym Esen geläýdi. Oňa Esen tanşam diýýärler. Onuň Esen eňek, Esen yňdarma diýen lakamlaram bar, Esen gele-gelmäne: – Heý, «Eşretde» tanşyň yokmy? – diýdi.

– Şondan bir zar alaýjakdym – diýip, maňa soragly nazaryny dikdi. – Gaty zerur gerek – diýdi.

– Ol dükanda-ha tanşym yokdy, walla. Näme, oňa gyt zat gelipmi, et ýa mesge barmy? – diýdim.

Esen hiç zat aýtmady. Uludan demini alyp, aşak bakdy. Görsem, garyndaşymyň derdi agyr ýaly, oňa kömek etmeki boljak öýdýän diýen pikire geldim.

– Garyndaş, ýüzüňi galdyr, «Eşretiň» müdiriniň tanşynyň tanşyny gözlemeli bolarys – diýdim.

– Wah, şeýtsene, garyndaş. Zerur bir zat gerekdi-dä. Gaýrat et – diýip, Esen maňa seretdi.

Men saglygy saklaýyş ministrliginiň epidemiologiýa we aýratyn howply infeksiýalara garşy göreşiji bölüminiň başlygynyň mergi hem çuma keselleriniň önüni almak boýunça orunbasaryna jaň

etjek boldum. Telefon apparatyna elimi uzatdym weli Esen elime ýapyşdy.

– Dur, saklan. Gidip hut özümiz elin gürleşmeli, onuň bilenem tanşarys. Çumaçynuň hem, mergiçiniň hem gerek ýeri bolar. Birden bize mergi degäýse, ýa çuma ýoluksak tanyş gerek bolar – diýdi. Men oňa:

– Gitmäge maşyn ýok – diýdim. Eden hezil edinip güldi.

– Taksi tutarys. Barýançak, gelyänçäk ýola ýigrimi başlik pul düşäris – diýip, Esen jübüsine kakdy. Döwür şeýle-dä, indi döşe kakylanok, gapjyga kakylýar. Diýýän bölümimize bardyk weli, bize gerekli adamyny tapmadyk, orunbasar ýerinde ýok ekeni.

– Ol-ä düýnden başlap zähmet rugsadyna çykaýypdy. Özem etraba, garry enesiniň ýanyna gitdi. Enesiniň melleginiň üzümi ýetişipdir. Şonu satyp, kurort puly edinyär. Ýalňyşmasam, ertirem irden Kislowodskä dynç almaga uçmaly öýdýän diýip, sekretar-maşinistka gyz aýtdy. Uzak oýlanyşyp durmadyk, taksiçä «sür» diýdik. Orunbasary etrapdan tapdyk.

– Ýýak, walla, bu-ýa keçje bold-ow. Men «Eşretiň» müdiri bilen tersleşäýipdirim-dä Arada üstümden akt ýazdym. Dükanymyzda gemrijiler köpelipdir, özüňem biri diýdim. Birküç sagatlap «Eşreti» ýapdyrtdymam. Sebäbi nebsi oňüne düşüpdur. Eçilenok. «Eşretiden» ýeke özi haýyrlanýar. Ol menden öýkelidir. Akt ýazyp, häzirki döwürde edilmeýän iş etdim-dä. Akt ýazsaň, atasyny öldüren ýaly görýärler diýip, orunbasar garry enesiniň mellegindäki üzümi dadyp ýören ýerinde aýtdy.

– Heý onuň müdiriniň başga tanşynu bileňokmy? – diýip, Esen özelenip, orunbasara ýüzlendi.

– Bilýän – diýip, orunbasar üzüm iýip oturan ýerinden söze başlady.

Arada şol magaziniň müdiri rentgenologiýa, raduologiýa we onkologiýa ylmy-barlag institutymynyň işiginden girip barýardy. Siz şol institutyň onkologiýa boýunça ylmy işgäri Muhammediň ýanyna baryň diýip, orunbasar elindäki üzümüne gonan aryny kowup durka aýtdy.

– Gowy bolaýdy, onkologlar bilejem tanyşlyk açarys – diýip, Esen taksä tarap ýeňsäni titredäýdi. Menem yzyna düşdüm. Bize

garaşyp duran taksä münüp, Muhammediň ýanyna eňdik. Olam bizi psihonewrologik dispansere ugratdy.

– Edil şol ýerde «Eşret» dükanynyň müdiriniň atasy, ýalňyşmaýan bolsam, garawul bolup işleýändir – diýdi.

Haýal etmän dispansere ýetdik. Garawul ýaşulyňy gözledik.

– Siz ýalňyşyp gelipsiňiz. Ol diýýän ýaşulyňyz 1-nji psihologik keselhanada bagbandyr, hem şol ýerde özüni bejerdýändir – diýip bir ylmy işgär bize aýtdy.

– Dälihana-da gerek bolar – diýip, Eseniň ökjesi ýeňledi. Dälihana eňdik. Biziň bolup ýörşümizi gören bize sag adam-a diýjek dälidi.

– Diýýän ýaşulyňyz, otüki, «Eşret» dükanynyň kakasy bireýýäm pahyr bolandyr, haý, kysmat-da, gowy adamdy – diýip, ak ýektaýly ýaşuly wraç demini aldy. Bizem birhili bolduk.

– Men häzir şol «Eşrete» jaň edeýin. Müdiri tanyş oglandyr. Kakaň pahyry sorap birki adam geldi diýeýin, hoşal bolar – diýip, ak ýektaýly ýaşuly wraç trubkasyna ýapysdy. Kimdir biri bilen-ä telefonda birsalym gepleşensoň, ýaşuly wraç bize ýüzlendi.

– «Eşretiň» müdiri mazarçylykdamyş. Bu gün üçünji günümüş, şol ýerde diýdiler.

Biz howpurgap, Esen ikimiz bir-birimize seretdik.

– Gorkmaň, kakasynyň üstüne ýadygärlik galdyrýamyş diýip, ýaşuly wraç bize teselli berdi.

– Haýsy öwlüýädekä?! – diýdim.

– Şony soramandyryn – diýip, ýaşuly wraç aýtdy.

Biz dälihanadan çykdyk. Köçede telefon-awtomata girdik. Men ölüleri jaýlaýan býuro jaň etdim. Onuň garawuly bar eken. Içgili öýdýän. Gepleýşi wazzyk-wuzzugrak.

– Hany ulyňyz?! – diýip soradym.

– Gonbasynyň ýanyna bazyp gaýdazyn diýib-ä çykyp gitdi – diýdi.

– Geljekmikä, ýa ymykly gitdimi?! – diýip, gygyryp soradym.

– Şondan çykybam «Jennete» bazjag-a diýdi. Sagat on bizde «Jennetiň» azak satýan bözümi açylýaz – diýip, garawul aýtdy.

– Ölüleri jaýlaýan býuro baryp, ýakyndan tanşaly-la. Gowy, seleň ýerden ýer almaga kömegi deger – diýip, Esen maňa

ýüzlendi.

Biz lapykeç halda öýe gaýtdyk. Ol gün-ä işimiz bitmedi. Sebäbi ähli edaralar ýapyldy. Taksiçiniň degişli we degişli däl hakyny berip, onuň bilen hoşlaşdyk. Oňa «Ertir irden sekiziň ýarynda şu ýere ýene gel» diýdik. Ahyrsoňunda, gepiň gysgasy, «Eşret» dükanyň müdirini tapdyk. Men çeträkde durdum. Müdir Essne bir zad-a dolap berdi.

– Näçe tölemeli – diýip, Esen jalataýlyk bilen goňur gapjygyna ýapyşdy.

– Alty teňňe – diýip, müdir ýylgyrdy. Esen hamana diýersiň, özüne sögülen ýaly, ýüzüni kürşertdi.

– Köpükleşip ýörmäli, tanyş bolduk. Me, şuny al – diýip, Esen gök ýigrimi başligi müdiriň jübüsine saldy. Gaýdyberdik. Ýadaw halda Eseniň öýüne gelip, ýük ýazdyrdyk. Emma Eseniň keýpi kökdi, şähdi açykdy.

– Kakasy, size çay demläýinmi, ýa nahar guýaýynmy? – diýip, Eseniň aýaly sorady.

– Çay getir. Hol günki, tanyşlyk üsti bilen alan çayymdan demle. Taýyn naharyňy bolsa bize guýma. Biziň üçin täzedan nahar bişir. Ýaňky «Eşretde» getiren zadymdan oňatja atarsyň – diýip, Esen, tanyşlyk üsti bilen edinen ýaşyl reňkli pijamasyny geýip durka joşup gürlledi.

Biz çay içdik. Birki sagatdan soň täze nahar geldi. Esen dadyp görüp agzyny şapbyldatdy.

– Garyndaş, bu nahary nähili?! Ap-aýrydyr, üp-üýtgeşikdir görseň – diýip, Esen tanyşlyk üsti bilen oturtdyran gyzyň dişlerini lowurdadyp güldi.

– Ýaňky alan zadymyzdan atylypdyr. Hut müdiriň özüne goýanjasyny alyp gaýtdym. Esen joşup gürlledi.

– Eger döwlet ähmiýetli gizlin syr bolmasa, maňa-da aýtsana, menem bileýin-le. Ýaňky 6 teňňelik zat nämedi? – diýdim.

– 6 teňňelik diýip, ony kemsitmesene, garyndaş, ol-a ýigrimi baş manatlyk gyt zat, haw. Düşünýärimiň, defisit haryt.

Eseniň birki günläp heläk bolup, ahyrynda alan zady duz ekeni. Ýönekeý, dökülip ýatan duz. Ine, käbir söwda işgäriniň ünsden düşürýän zady. Olar, bilseler, ilkinji nobatda duzy gyt etmeli. Sebäbi şonsuz oňup bolmaýar. Uny, çöregi, çigit

ýagyny, otluçöpi, makarony haýdan-haý gizlemeli. Şonda Esen ýaly diňe tanyşlyk üsti bilen zat almasa ynjalmaýan tanyşpurş adamlar üçin hezillik boljak ahyry.

Gurbangylyç HYDYROW. Satiriki hekaýalar